

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

FACTORS AFFECTING ADOPTION OF ORGANIC COCONUT PRODUCTION
OF FARMERS IN BANG SAPHAN DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN
PROVINCE

ศานิต ปิ่นทอง / Sanit Pinthong ¹

นิรันดร์ ยิ่งยวด / Nirun Yingwad ²

วรรณิ์ เนียมหอม / Wannee Niemhom ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร 2) ศึกษา
ระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าว
อินทรีย์ของเกษตรกร และ 4) เสนอแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากตัวแทนครัวเรือนเกษตรกร
ที่ทำเกษตรกรรมด้านการผลิตมะพร้าว จำนวน 377 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และ
เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้มาจากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย
เกษตรกรอำเภอ ประธานกลุ่มและตัวแทนเกษตรกร โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 12 คน สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณแบบขั้นตอน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรอำเภอบางสะพานนำหลักการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรอินทรีย์มาใช้ในการ
การผลิตมะพร้าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 โดยปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวน 84 ราย และมีพื้นที่
ทำการผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวน 1,471 ไร่ 2) ระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ได้แก่ ทัศนคติ
ต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ลักษณะการถือครองที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และอายุ
โดยรวมกันอธิบายการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรได้ร้อยละ 14.90 อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ได้แก่ การอบรมให้ความรู้

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการพัฒนาศาสตร์มนุษยและชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน

เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ การเสริมสร้างจิตสำนึกในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม การขยายพื้นที่การผลิตมะพร้าว สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และการส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ: การยอมรับ, การผลิตมะพร้าวอินทรีย์

ABSTRACT

This research was aimed to: 1) study the farmers' situation of organic coconut production; 2) study the level of farmers' adoption of organic coconut production; 3) study the factors affecting farmers' adoption of organic coconut production; and 4) propose the guidelines for promoting adoption of organic coconut production to farmers in Bang Saphan District, Prachuap Khiri Khan Province. The data were collected by a questionnaire. The sample was 377 representatives of coconut farmer households derived by stratified random sampling. The qualitative data were collected by an in-depth interviews and a focus group discussion. The key informants were 12 chiefs of district agricultural extension officer, presidents and representatives of farmer groups, derived by purposive sampling. The statistics used for quantitative data analysis were percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The qualitative data were analyzed by content analysis.

The results were as follows: 1) farmers in Bang Saphan District have applied the organic agriculture principles in coconut production since 2003. At present, there are 84 organic coconut farmers with the production area of 1,471 rai. 2) Overall, the farmers' adoption of organic coconut production was at a high level. 3) The factors affecting farmers' adoption of organic coconut production were attitudes towards organic coconut production, type of land ownership, knowledge of organic coconut production, and age of farmers. These factors together predicted the farmers' adoption of organic coconut production at the percentage of 14.90 with the statistical significance of .05. 4) The guidelines for promoting the farmers' adoption of organic coconut production were training farmers about organic coconut production; enhancing awareness of correct and suitable organic coconut production; expanding of organic coconut production area; encouraging new generations' interest in organic coconut production; and promoting a strong community for organic coconut production.

Keywords: adoption, organic coconut production

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีส่วนหนึ่งที่มุ่งเน้นในการเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ส่วนแผนการพัฒนาภาคการเกษตรมีการกำหนดเป้าหมายในการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรเพื่อสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัยและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ส่งเสริมขยายผลและพัฒนากการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 87-90)

เกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสุขภาพดิน ระบบนิเวศ และผู้คน เกษตรอินทรีย์พึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และวงจรธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ เกษตรอินทรีย์ผสมผสานองค์ความรู้พื้นบ้าน นวัตกรรมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เป็นธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ (วิฑูรย์ ปัญญากุล, 2555: 17) โดยภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเกษตรอินทรีย์ จึงมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ เพิ่มสัดส่วนตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านนำไปสู่การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย (คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ, 2560: 56-57) สำหรับมะพร้าวนั้นถือเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลานาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตมะพร้าวที่มีผลผลิตสูงที่สุดของประเทศ คิดเป็น 38% ของผลผลิตมะพร้าวทั้งประเทศ จากเนื้อที่เก็บเกี่ยวจำนวน 229,666 ไร่ และมีผลผลิตมะพร้าวรวม 333,229 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563: ออนไลน์) ส่วนการผลิตมะพร้าวอินทรีย์พบว่า ในอำเภอบางสะพาน ได้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มหนึ่งที่มีแนวคิดสอดคล้องกันเพื่อต้องการส่งเสริมความสมดุลระหว่างอาชีพและธรรมชาติ รวมกลุ่มเอื้อเพื่อแผ้วถางซึ่งกันและกันในการสร้างธุรกิจของตัวเอง โดยสามารถจำหน่ายและส่งออกผลผลิตไปยังประเทศในสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตามในพื้นที่อำเภอบางสะพานกลับมีเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวนน้อย (พงษ์ศักดิ์ บุตรรักษ์, 2560: สัมภาษณ์) สาเหตุสำคัญ มาจากเกษตรกรในพื้นที่ยังไม่ยอมรับแนวคิดเกษตรอินทรีย์และยังมีความคุ้นเคยกับการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีอยู่มาก ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาส่งเสริมอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม

จากสถานการณ์และปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัยที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการปฏิบัติตาม

แนวทางเกษตรอินทรีย์ จะช่วยให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้นและช่วยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ แต่พบว่าการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอยู่ในวงจำกัด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาแก้ปัญหาในการส่งเสริมเกษตรกรมั่งคั่งและการผลิตพืชตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และขยายผลสู่พื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียง ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เพื่อศึกษาเสนอแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัย

Rogers & Shoemaker (1983: 163-209) ได้สร้างแบบจำลองกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นความรู้ ในขั้นนี้บุคคลจะรับรู้จักนวัตกรรมเป็นครั้งแรก และจะแสวงหาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น
2. ขั้นสนใจ ในขั้นนี้บุคคลจะสร้างทัศนคติที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบ หรือไม่ชอบกับนวัตกรรมหลังจากมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น
3. ขั้นการตัดสินใจ ในขั้นนี้บุคคลจะทำกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การเลือกที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม ซึ่งการเลือกนี้มีอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม เช่น การคัดเลือกที่จะเชื่อ หรือไม่เชื่อถือข้อมูลใด การนำนวัตกรรมมาทดลองใช้ก่อนถ้าสามารถทำได้ และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อิทธิพลมากต่อการตัดสินใจในการปฏิเสธหรือยอมรับนวัตกรรมทั้งหมด
4. ขั้นการยืนยัน เมื่อบุคคลยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมแล้ว บุคคลยังแสวงหาและเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมของ Rogers & Shoemaker (1983) มาใช้ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย เพราะมีความสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยมากที่สุด

Rogers & Shoemaker (1983) ได้รวบรวมตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งสรุปได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยเหล่านี้ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดินถือครอง หรือทรัพย์สินต่าง ๆ ความรู้ ความสามารถเฉพาะอย่าง และระดับการศึกษา บุคคลที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตมากกว่าจะมีแนวโน้มยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้มีปัจจัยการผลิตน้อยกว่า

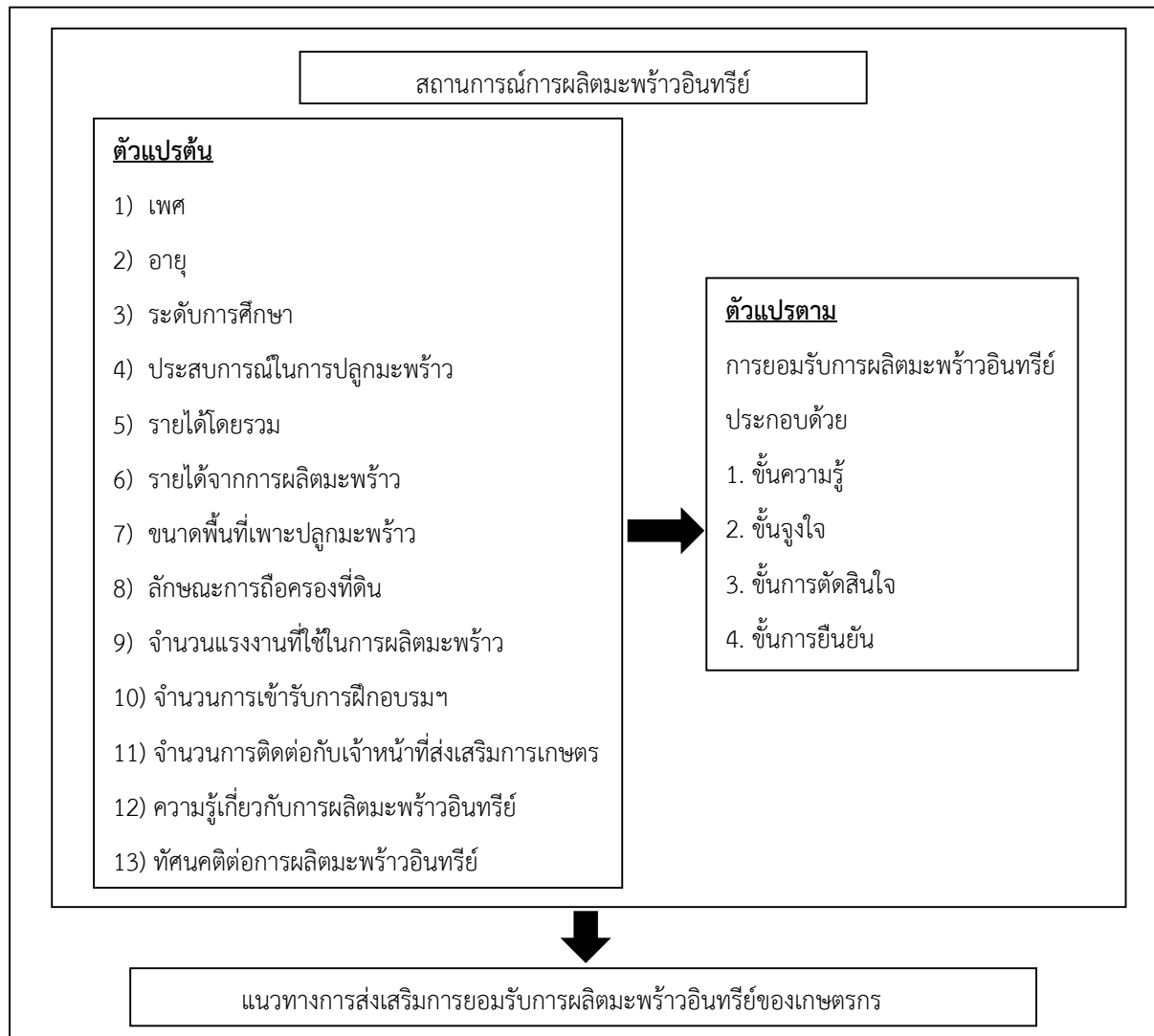
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ บุคคลผู้ตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมหรือไม่รับนวัตกรรมบางคนยอมรับเร็ว บางคนยอมรับช้าแม้จะอยู่ในสังคมเดียวกันก็ตาม คนที่มีภาวะนวัตกรรมสูง ก็จะรับนวัตกรรมเร็ว ในขณะที่ผู้มีภาวะนวัตกรรมต่ำถ้าไม่เป็นผู้ยอมรับนวัตกรรมก็อาจจะกลายเป็นผู้ล่าช้า

3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การติดตามข่าวสาร ซึ่งมีทั้งข่าวสารที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ข่าวสารที่มาจากภายในชุมชนและภายนอกชุมชน และความใกล้ชิดกับข่าวสาร ซึ่งพฤติกรรมสื่อสารของแต่ละบุคคลสามารถแบ่งประเภทของช่องทางการสื่อสารออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ช่องทางสื่อสารมวลชน เป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนทั้งหมด เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น และช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลที่มีจำนวนไม่มาก รวมถึงการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ญาติ เพื่อนฝูงหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของโสมภักดิ์ สุนทรพันธ์ (2552: 96-103), ธนพร บุญประสงค์ (2555: 91-100) และสุพัตรา เรืองรุก (2556: 89-93) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการผลิตด้านการเกษตร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านเกษตรกรรม รายได้โดยรวม รายได้จากผลผลิต ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงาน การฝึกอบรม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ความรู้ และทัศนคติ

จากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังรายละเอียดในภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ที่เสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประชากร คือ คราวเรือนเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมด้านการผลิตมะพร้าวในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งหมดจำนวน 6,474 ครัวเรือน ตามรายงานข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2559

กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมด้านการผลิตมะพร้าวในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 377 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973: 727-728) กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เพื่อกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามประชากรแต่ละตำบล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมด้านการผลิตมะพร้าวแกงในอำเภอบางสะพาน

ตำบล	ขนาดของประชากร	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
กำเนิดนพคุณ	959	56
พงศ์ประศาสน์	767	45
ธงชัย	925	54
ชัยเกษม	1,280	74
ร้อนทอง	1,239	72
ทองมงคล	900	52
แม่รำพึง	404	24
รวม	6,474	377

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย เกษตรอำเภอบางสะพาน ประธานกลุ่มพัฒนาเกษตรอินทรีย์บางสะพาน และเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ จำนวน 10 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีการผลิตมะพร้าวอินทรีย์อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นจำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมคำตอบ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว รายได้โดยรวม รายได้จากการผลิตมะพร้าว ขนาดพื้นที่ปลูกมะพร้าว ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนแรงงานที่การผลิตมะพร้าว การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด ถูก ผิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบผิดให้ 0 คะแนน และตอบถูกให้ 1 คะแนน จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) โดยให้คะแนนจากระดับค่ามากที่สุดถึงน้อยที่สุดเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์โดยรวมของเกษตรกร

ตอนที่ 4 การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) โดยให้คะแนนจากระดับค่ามากที่สุดถึงน้อยที่สุดเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ประกอบด้วยกระบวนการยอมรับ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นความรู้ ขั้นสนใจ ขั้นการตัดสินใจ และขั้นการยืนยัน

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ข้อคำถาม สำหรับใช้ในการประชุมกลุ่มย่อย (focus group) เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach โดยความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เท่ากับ 0.726 ทศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เท่ากับ 0.853 และการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เท่ากับ 0.953

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและข้อคำถาม

นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและข้อคำถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาการพัฒนาศักยภาพกรมมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เสนอขอความอนุเคราะห์ถึงสำนักงานเกษตรอำเภอบางสะพาน และผู้นำชุมชนของแต่ละตำบลในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 377 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

2. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและข้อคำถาม

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาการพัฒนาศักยภาพกรมมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน เสนอขอความอนุเคราะห์ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยการนัดวันและเวลาเพื่อลงพื้นที่ สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อทำการเก็บข้อมูลสถานการณ์ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2563

2.2 การเก็บข้อมูลโดยใช้ข้อคำถาม โดยการนัดวันเวลาเพื่อจัดการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 12 คน โดยใช้ข้อคำถามในการหาแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิต มะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนของ Bloom (1971 อ้างถึงใน รุ่งนภา สิงห์สถิตย์, 2559: 23) โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 24-30 คะแนน (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก

คะแนน 18-23 คะแนน (ร้อยละ 60-79) หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนน 0-17 คะแนน (น้อยกว่าร้อยละ 60) หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย

1.2 ข้อมูลทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์และการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของซูศรี วงศ์รัตน์ (2550: 69) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ความหมาย

4.50 - 5.00 ทัศนคติเห็นด้วย/การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 ทัศนคติเห็นด้วย/การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ระดับมาก

2.50 - 3.49 ทัศนคติเห็นด้วย/การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 ทัศนคติเห็นด้วย/การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ระดับน้อย

1.00 - 1.49 ทัศนคติเห็นด้วย/การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ระดับน้อยที่สุด

1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Eta (eta correlation) แปลผลรูปแบบของความสัมพันธ์โดยการนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ Davis (1971 อ้างถึงใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์, 2555: 104) ที่ใช้ในการบรรยายความสัมพันธ์ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	การแปรความหมาย
0.70 หรือสูงกว่า	ความสัมพันธ์สูงมาก
0.50-0.69	ความสัมพันธ์สูง
0.30-0.49	ความสัมพันธ์ปานกลาง
0.10-0.29	ความสัมพันธ์ต่ำ
0.01-0.09	แทบจะไม่มีความสัมพันธ์
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์

จากนั้นจึงวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อำเภอบางสะพาน เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 868 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 279,259 ไร่ มีเนื้อที่เพาะปลูกมะพร้าวจำนวน 98,990 ไร่ ประกอบด้วยเนื้อที่ให้ผลผลิตแล้วจำนวน 87,527 ไร่ ยังไม่ให้ผลผลิตจำนวน 11,463 ไร่ มีเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวน 84 ราย และมีขนาดพื้นที่ทำการผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวน 1,471 ไร่ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอบางสะพาน เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มหนึ่งที่มีแนวคิดสอดคล้องกันเพื่อต้องการส่งเสริมความสมดุลระหว่างอาชีพและธรรมชาติ รวมกลุ่มเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในการสร้างธุรกิจของตัวเอง ลดการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางเพื่อผลิต “มะพร้าวอินทรีย์” โดยใช้ชื่อกลุ่ม “พัฒนาเกษตรอินทรีย์บางสะพาน” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 สามารถจำหน่ายและส่งออกผลผลิตไปยังประเทศในสหภาพยุโรป โดยการดำเนินการดังกล่าวผ่านหน่วยงานเอกชนแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครอบคลุมทั้งในเรื่องการผลิต การจัดการ การตลาด และนโยบายสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งในแต่ละรอบของการจำหน่าย จะมีการประชุมกันระหว่างตัวแทนเกษตรกรของกลุ่มพัฒนาเกษตรอินทรีย์บางสะพานกับตัวแทนของผู้ซื้อ เพื่อกำหนดราคาของผลผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยที่เกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะสามารถขายผลผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้ตามราคาที่ตกลงไว้ โดยเฉลี่ยมะพร้าวอินทรีย์จะมีราคาสูงกว่ามะพร้าวทั่วไป 3-5 บาทต่อผล เกษตรกรอำเภอบางสะพานสามารถผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้ประมาณ 2 ล้านผลต่อปี ซึ่งผลผลิตมะพร้าวอินทรีย์ยังเป็นที่ต้องการของตลาดอีกมาก โดยทางผู้ซื้อต้องการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ประมาณ 6 ล้านผลต่อปี

2. ระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลางเป็นสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.80 คะแนนน้อยที่สุดคือ 11 คะแนน มากที่สุดคือ 30 คะแนน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์เท่ากับ 21.70 คะแนน (S.D. = 4.26) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

(n = 377)

ช่วงคะแนน	ระดับความรู้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
0-17	ระดับน้อย	57	15.10
18-23	ระดับปานกลาง	214	56.80
24-30	ระดับมาก	106	28.10

$\bar{X}$ = 21.70, S.D. = 4.26, น้อยที่สุด 11 คะแนน, มากที่สุด 30 คะแนน

2.2 ทศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

เกษตรกรมีทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.18, S.D.= 0.41) แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ทศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์	3.18	0.41	ปานกลาง

2.3 ระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

เกษตรกรมีระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาแยกตามกระบวนการยอมรับนวัตกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน สามารถเสนอผลตามลำดับ ดังนี้ ขั้นความรู้มีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 0.69) ขั้นสนใจมีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88, S.D. = 0.61) ขั้นการตัดสินใจมีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.65) และขั้นการยืนยันมีระดับการยอมรับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.43, S.D. = 0.63) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้นความรู้	4.01	0.69	มาก
ขั้นสนใจ	3.88	0.61	มาก
ขั้นการตัดสินใจ	3.75	0.65	มาก
ขั้นการยืนยัน	3.43	0.63	ปานกลาง
การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์	3.74	0.56	มาก

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

จากการศึกษา ตัวแปรต้นที่นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีทั้งหมด 13 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (X_1) อายุ (X_2) ระดับการศึกษา (X_3) ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว (X_4) รายได้โดยรวม (X_5) รายได้จากการผลิตมะพร้าว (X_6) ขนาดพื้นที่เพาะปลูกมะพร้าว (X_7) ลักษณะการถือครองที่ดิน (X_8) จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิตมะพร้าว (X_9) จำนวนการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X_{10}) จำนวนการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (X_{11}) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X_{12}) และทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X_{13}) ตัวแปรตาม คือ การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (Y)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทั้งหมด 13 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ จำนวน 4 ตัวแปร ที่มีค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .05 ได้แก่ ทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X_{13}) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = .319, p = 0.000$) อายุ (X_2) มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบในระดับต่ำ ($r = -.166, p = 0.000$) ประสบการณ์ในการปลูกมะพร้าว (X_4) มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบในระดับต่ำ ($r = -.120, p = 0.000$) และ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X_{12}) มีความสัมพันธ์กันในเชิงลบในระดับต่ำ ($r = -.103, p = 0.000$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทั้ง 13 ตัวแปร เข้าด้วยกัน ซึ่งตัวแปรทุกตัวมีค่าต่ำกว่า .90 หมายถึงไม่เกิด multicollinearity แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃
X ₁	1												
X ₂	.433	1											
X ₃	.080	.633**	1										
X ₄	.392	.865**	.677	1									
X ₅	.369	.241**	.458	.231**	1								
X ₆	.303	.191**	.387	.238**	.763**	1							
X ₇	.408	.269**	.474	.299**	.571**	.728**	1						
X ₈	.049	.088	.051	.089	.199	.187	.230	1					
X ₉	.174	.192**	.230	.201**	.661**	.753**	.684**	.254	1				
X ₁₀	.160	.182	.177	.189	.417	.405	.308	.034	.440	1			
X ₁₁	.210	.104	.128	.084	.414	.285	.276	.179	.403	.448	1		
X ₁₂	.252	.110*	.349	.008	.046	.025	-.159**	.038	-.077	.346	.306	1	
X ₁₃	.369	-.211**	.393	.144**	-.142**	-.159**	-.148*	.326	-.225**	.400	.413	.037	1
Y	.414	-.166**	.394	-.120*	.017	-.011	-.068	.308	-.064	.453	.478	-.103*	.319**

* มีนัยสำคัญที่ .05, ** มีนัยสำคัญที่ 0.01

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีตัวแปรที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X₁₃) ลักษณะการถือครองที่ดิน (X₈) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ (X₁₂) และอายุ (X₂) สามารถเขียนสมการรูปแบบคะแนนดิบและสมการรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 52.696 + 0.454X_{13} + 3.307X_8 - 0.268X_{12} - 0.085X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.326X_{13} + 0.140X_8 - 0.100X_{12} - .101X_2$$

โดยทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และลักษณะการถือครองที่ดิน มีผลในเชิงบวก ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และอายุ มีผลในเชิงลบ ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ได้ร้อยละ 14.90 โดยทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์มีอิทธิพลสูงสุดร้อยละ 10.8 ($r^2_{\text{change}} = 0.108$) รองลงมาคือ ลักษณะการถือครองที่ดิน ร้อยละ 1.8 ($r^2_{\text{change}} = 0.018$) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ร้อยละ 1.2 ($r^2_{\text{change}} = 0.012$) และอายุ ร้อยละ 1.0 ($r^2_{\text{change}} = 0.010$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) = 0.386 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตัวแปรอิสระ	R^2_{change}	b	SE _b	β	t	P - value
ทัศนคติ (X ₁₃)	.108	.454	.068	.326	6.687	.000
ลักษณะการถือครองที่ดิน (X ₈)	.018	3.307	1.134	.140	2.916	.004
ความรู้ (X ₁₂)	.012	-.268	.130	-.100	-2.066	.039
อายุ (X ₂)	.010	-.085	.042	-.101	-2.058	.040
ค่าคงที่ (a) = 52.696, R = .386, R ² = .149						

4. แนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

ผลการจัดการประชุมกลุ่มย่อย พบว่าแนวทางส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีดังนี้

4.1 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยการถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รวมถึงประโยชน์ของการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่มีต่อสุขภาพของเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม

4.2 การเสริมสร้างจิตสำนึกในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และสร้างจิตสำนึกในเรื่องการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ รายได้และสิ่งแวดล้อม โดยมีกลไกทางด้านราคาและการตลาด เป็นต้น

4.3 การขยายพื้นที่การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ จากผลการวิจัยที่พบว่าลักษณะการถือครองของที่ดินเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมการขยายพื้นที่การผลิตมะพร้าวอินทรีย์สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่อยู่แล้ว และสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ของตนเองโดยการลดค่าเช่าพื้นที่สำหรับเกษตรกรที่ผลิตมะพร้าวอินทรีย์

4.4 สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ โดยการส่งเสริมการให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ผ่านช่องทางสื่อที่เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่หันกลับมาสืบทอดอาชีพการทำมะพร้าวอินทรีย์ในพื้นที่ของตนเอง

4.5 การส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง โดยการให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร และชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ผลิตและการแปรรูปผลผลิตจากมะพร้าวอินทรีย์ มีการผลักดันและสนับสนุนให้ทุกตำบลในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการผลิตมะพร้าวอินทรีย์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมี เกษตรกรในพื้นที่ยังไม่ยอมรับแนวคิดการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ไปปฏิบัติและยังมีความคุ้นเคยกับการผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมี มีกระบวนการขั้นตอนและวิธีการที่ได้มาซึ่งผลผลิตจำนวนมากในเวลารวดเร็ว และเมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการขั้นตอนและวิธีการของการปลูกมะพร้าวอินทรีย์จะเห็นได้ว่ามีรายละเอียดและขั้นตอนปฏิบัติที่ยุ่งยาก ใช้ระยะเวลาจนถึงเห็นผล และอาจมีปัญหาแมลงศัตรูพืชระบาดในการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ห้ามใช้สารเคมีทุกชนิด จึงทำให้เกษตรกรยังคงเลือกวิธีการปลูกมะพร้าวแบบใช้สารเคมี จึงทำให้เกษตรกรยังคงเลือกวิธีการปลูกมะพร้าวแบบใช้สารเคมี สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ลูกรักษ์ (2556: 101) ที่ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตพืชผักอินทรีย์ กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรจังหวัดราชบุรี พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อเกษตรอินทรีย์ แต่ยังเห็นว่าเกษตรอินทรีย์มีกระบวนการที่ซับซ้อนสร้างความยุ่งยากลำบากให้กับเกษตรกร เกษตรกรจึงเลือกใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืชซึ่งมีความสะดวกและเห็นผลได้เร็วกว่าการทำเกษตรอินทรีย์

2. จากผลการศึกษาระดับการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า เกษตรกรมีระดับการยอมรับอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ บางส่วนมีการผลิตมะพร้าวอินทรีย์อยู่แล้ว สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรผู้สนใจอยากจะทำเปลี่ยนมาผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้ และยังมีการส่งเสริมและผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์กับการแปรรูปผลผลิตจากมะพร้าวอินทรีย์ ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยและการคมนาคมสะดวกสามารถติดต่อกับพื้นที่อื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ลีแสน (2553: 194) พบว่า เกษตรกรในอำเภอเมืองสุรินทร์มีการยอมรับพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับมาก เนื่องจากลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ที่เอื้อประโยชน์มีการคมนาคมที่สะดวกสามารถติดต่อกับท้องที่อื่น ๆ ที่มีการพัฒนาเกษตรอินทรีย์มากกว่าหรือมีปัจจัยการผลิตมากกว่า

3. จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีตัวแปรจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ลักษณะการถือครองที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และอายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร มีประสิทธิภาพในการทำนายการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ R^2 เท่ากับ 0.149 หรือร้อยละ 14.90 ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำ นั่นคือตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 14.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 85.10 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ เนื่องจากจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวทั้งหมดในอำเภอบางสะพาน ทั้งที่เป็นมะพร้าวอินทรีย์และมะพร้าวแบบใช้สารเคมี ประกอบกับสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า จำนวนเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ใน

พื้นที่ที่มีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมี อาจส่งผลถึงการทำนายตัวแปรความสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักรบ กลัดกลีบ (2557: 74) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับพลังงานชีวมวลทดแทนแก๊สปิโตรเลียมเหลว (LPG) ในครัวเรือน พบว่า อายุ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพในการทำนายการยอมรับพลังงานชีวมวลทดแทนแก๊สปิโตรเลียมเหลว (LPG) ในครัวเรือน R^2 เท่ากับ 0.248 หรือร้อยละ 24.80 ซึ่งมีความสัมพันธ์ของตัวแปรในระดับต่ำเช่นเดียวกัน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 75.20 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ประกอบกับการยอมรับพลังงานชีวมวลทดแทนแก๊สปิโตรเลียมเหลว (LPG) ในครัวเรือนยังไม่แพร่หลาย

ทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยทัศนคติต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในเชิงบวก นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีการรับรู้ถึงปัญหาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งตระหนักถึงสุขภาพของตนเอง และภายในชุมชนยังมีเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ทำให้เกษตรกรภายในชุมชนได้เห็นถึงตัวอย่างการของการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เกิดแรงผลักดันและแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมีเป็นการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ รวมทั้งยังมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณัทร์ สุนทรพันธ์ (2552: 102-103) พบว่า ทัศนคติต่อการทำเกษตรอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตแบบอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เนื่องจาก 1) ปัจจัยในชุมชน คือ เกษตรกรมีความตระหนักในปัญหานิเวศสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์แบบเครือญาติซึ่งสามารถกระจายแนวคิดเกษตรกรรมทางเลือกได้ 2) ปัจจัยภายนอกชุมชน คือ กระแสการพัฒนาประเทศที่ทำให้เกิดปัญหาซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกรหาทางเลือกใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเครือข่ายภายนอกชุมชน การเผยแพร่สื่อเกี่ยวกับแนวคิดของเกษตรกรทางเลือกและการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก

ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 84.60 โดยลักษณะการถือครองที่ดินมีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในเชิงบวก นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง จะส่งผลให้การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเองซึ่งที่ดินถือเป็นพื้นฐานต้นทุนในการผลิต ทำให้เกษตรกรมีความพร้อมในการยอมรับสิ่งใหม่หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการทำการเกษตรที่สามารถได้ผลผลิตที่ยั่งยืนและมีความเหมาะสมกับเกษตรกรมาปรับใช้บนที่ดินของตนเองได้ง่ายกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนพร บุญประสงค์ (2555: 81-98) พบว่า การถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากและมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง จึงทำให้มีการยอมรับเทคโนโลยี และการยอมรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรเพื่อให้ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ อยู่ในระดับปานกลางเป็นสัดส่วนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 56.80 โดยความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์มีผล ต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของในเชิงลบ นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าว อินทรีย์เพิ่มมากขึ้น การยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากเมื่อเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ อาจทำให้รู้สึกว่าการนำไปปฏิบัติจริงอาจมีความยุ่งยากและซับซ้อน ใช้เวลานานจึงจะเห็นผลสำเร็จ แตกต่างจากการผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมีที่เกษตรกรมีความคุ้นเคย และ ปฏิบัติมาอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขสันต์ ชันประเสริฐ (2550: 84) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ หากเกษตรกรมีความรู้ เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อมากเท่าไร ก็จะมีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อน้อยลง ทั้งนี้เนื่องมาจาก เกษตรกรปฏิบัติตามความรู้ที่ตนมีอยู่ซึ่งเคยประสบความสำเร็จในอดีตเป็นตัวกำหนดวิธีการปฏิบัติของตน

อายุ พบว่า เกษตรกรมีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปี เป็นสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.50 โดยอายุ มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในเชิงลบ นั่นคือ เมื่อเกษตรกรมีอายุน้อย การยอมรับ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์จะเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้า หาความรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่ตนเองมีความสนใจ มีโอกาสในการเปิดกว้างที่จะยอมรับสิ่งใหม่ ๆ หรือแสวงหา วิธีการความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ตนเองเสมอ และสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า อีกทั้งยังมี เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในขณะที่ยังอายุน้อยให้ดูเป็นกรณีตัวอย่าง จึงทำให้เกษตรกรที่มีอายุน้อยมีการยอมรับ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์มากกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา เรืองรุก (2556: 85) พบว่า อายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ในเชิงตรงกันข้ามกับการยอมรับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เคมีในการผลิตมันสำปะหลัง เกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังมีอายุเพิ่มขึ้นความน่าจะเป็นที่เกษตรกรจะเปลี่ยนแปลงการผลิตมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เคมีในการผลิตมันสำปะหลังจะลดลง เนื่องจากการรับรู้ในเรื่องของการเพาะปลูกใหม่ ๆ ค่อนข้างน้อย ทำให้ ยากต่อการเปลี่ยนแปลง

4. แนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ประกอบด้วย 1) การอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ 2) การเสริมสร้างจิตสำนึกในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม 3) การขยายพื้นที่การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ 4) สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และ 5) การส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนันท์ สนสาขา (2560: 95) ที่ศึกษา ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ พบว่า ความต้องการ การส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิตมะพร้าวตามระบบเกษตรอินทรีย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยต้องการ ความรู้ในการแนะนำส่งเสริมเนื้อหาความรู้ และด้านการตลาด อยู่ในระดับมากที่สุด เกษตรกรต้องการวิธีการ ส่งเสริมแบบรายบุคคลโดยเน้นการเยี่ยมเยียนในพื้นที่ เพราะเป็นการส่งเสริมที่เกษตรกรจะได้รับความรู้โดยตรง จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเรียนรู้ได้รวดเร็วได้ผลแน่นอน สามารถเข้าใจและ นำไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนงานของกรมส่งเสริมการเกษตร (2562: 7-11) ที่มี แนวทางในการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเป็นแปลงใหญ่ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ให้มีการทำงาน

ร่วมกันอย่างเป็นระบบ การส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพสินค้า และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาทำการเกษตรมากขึ้น เพื่อสืบทอดอาชีพ การเกษตรให้มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ young smart farmer มีบทบาทใน การพัฒนาการเกษตรของชุมชน สนับสนุนการพัฒนาต่อยอดเชิงธุรกิจเพื่อเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในอนาคต

สรุป

เกษตรกรอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นำหลักการปฏิบัติตามแนวทางเกษตรอินทรีย์มา ใช้ในการผลิตมะพร้าวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มีเกษตรกรผู้ผลิตมะพร้าวอินทรีย์จำนวน 84 ราย พื้นที่ทำการผลิต มะพร้าวอินทรีย์ทั้งหมดเป็นจำนวน 1,471 ไร่ มีการจำหน่ายผลผลิตมะพร้าวอินทรีย์ให้กับหน่วยงานเอกชน แห่งหนึ่ง มะพร้าวอินทรีย์มีราคาสูงกว่ามะพร้าวทั่วไป 3-5 บาทต่อผล เกษตรกรอำเภอบางสะพานสามารถ ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้ประมาณ 2 ล้านผลต่อปี เกษตรกรมีการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าว อินทรีย์ ลักษณะการถือครองที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และอายุ โดยร่วมกันอธิบายการยอมรับ การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ได้ร้อยละ 14.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถ เสนอแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้ทั้งหมด 5 แนวทาง คือ การอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ การเสริมสร้างจิตสำนึกในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม การขยายพื้นที่การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และ การส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าสถานการณ์การผลิตมะพร้าวอินทรีย์อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ยังมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับการผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมี ภาครัฐและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกรผลิตมะพร้าวแบบใช้สารเคมี ปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เช่น การประกันราคาสินค้า การสนับสนุนเงินทุนและเทคโนโลยี การปรับกลยุทธ์ส่งเสริมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์โดยการถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น สื่อสังคมออนไลน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์อยู่ในระดับมาก และปัจจัย ที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ลักษณะ การถือครองที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และอายุ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถ นำแนวทางการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ทั้ง 5 แนวทาง ได้แก่ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการ ผลิตมะพร้าวอินทรีย์ การเสริมสร้างจิตสำนึกในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ที่ถูกต้องและเหมาะสม การขยาย

พื้นที่การผลิตมะพร้าวอินทรีย์ การส่งเสริมการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจในการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ ไปปรับใช้ในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ และปรับใช้ในการส่งเสริมการยอมรับการผลิตพืชชนิดอื่น ๆ ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงลึกด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มเกษตรกรที่ยอมรับและประสบผลสำเร็จการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ เพื่อเป็นกรณีศึกษาต้นแบบให้กับเกษตรกรที่สนใจสามารถปฏิบัติตามและยอมรับการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ได้
2. ควรศึกษารูปแบบการตลาดของมะพร้าวอินทรีย์เชิงลึกด้วยวิธีวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรที่สนใจการผลิตมะพร้าวอินทรีย์

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). แนวทางดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2562.

กรุงเทพฯ: นิเวศมตาการพิมพ์ (ประเทศไทย).

คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

ชูศรี วงษ์รัตน์. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรเกรสซิฟ.

ณัฏฐา ลูกรักษ์. (2556). ปัญหาและอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนเพื่อการผลิตพืชผักอินทรีย์ของเกษตรกรจังหวัดราชบุรีที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเกษตรอินทรีย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนันท์ สนสาขา. (2560). การส่งเสริมการผลิตมะพร้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธนพร บุญประสงค์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ทรัพยากรชนบท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นักรบ กลัดกลีบ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้แก๊สชีวภาพทดแทนแก๊สโพรเพน (LPG) ในครัวเรือน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์ทรัพยากรชนบท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2555). การออกแบบการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ศักดิ์ บุตรรักษ์, ประธานกลุ่มพัฒนาเกษตรอินทรีย์บางสะพาน. (2560). สัมภาษณ์. 21 ธันวาคม.

- พนิดา ลิ้แสน. (2553). การยอมรับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์: กรณีศึกษา การรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุ่งนภา สิงห์สถิตย์. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. (2555). ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). สินค้าเกษตรมะพร้าว ปี 2562. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2563, จาก <http://dataset.nabc.go.th/dataset/2667d72e-a930-409a-be6b07a5fd71c747/resource/58ef0bc4-57cf-4f04-9409-6cc1eaa5b75a/download/-2562.xlsx>.
- สุขสันต์ ชื่นประเสริฐ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อยอมรับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร: กรณีศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในเขตจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพัตรา เรืองรุก. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เคมีของเกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลังในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสมภักดิ์ สุนทรพันธ์. (2552). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ในสวนมะม่วงของเกษตรกร ในอำเภอฟัว จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Rogers, E. M. & Shoemaker, F. (1983). *Diffusion of innovation* (3rd ed.). New York: Free Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.